

Info Sheet 10/2008

informační materiál o událostech ve světě

vydává Zahraniční komise Plzeňského kraje při PKVV ČSSD

Krátce – říjen 2008

Problémy v Kolumbii

D. Medvěděv: „Ekonomická převaha USA je minulostí“

Bývalý thajský premiér odsouzen kvůli střetu zájmů

Středo-pravicová vláda v Litvě

Harperovi vládnoucí konservativci vyhráli kanadské parlamentní volby

KLDR testuje a rozmísťuje nové rakety

Při autonehodě zemřel rakouský pravicový populista J. Haider

H. Seehofer zvolen novým předsedou CSU

Zástupci EU jednali o světové krizi

Maďarsko přijímá pomoc téměř 500 mld. korun

Alpské země (Adam Jareš)

Německo

- 30.10. Po více než 80 letech bude uzavřeno jedno u nejstarších letišť na světě, legendární berlínské letiště Tempelhof. Krok berlínské radnice uzavřít letiště se setkal s řadou protestů občanů i politické reprezentace.
- 28.10. Evropská komise schválila záchranný balíček v hodnotě 500 miliard Euro, kterým chce spolková vláda uklidnit německé finanční trhy v rámci celosvětové finanční krize. Finanční instituce v Německu tak mohou po splnění několika podmínek čerpat pomoc ze záchranného fondu, jehož účelem je předejít krachu finančních domů ztrátě peněz vkladatelů.

Ministr financí Steinbrück

Reuters, www.spiegel.de

- 27.10. Ministerským předsedou Bavorska se dle očekávání stal Horst Seehofer (CSU), který byl zvolen 104 hlasy poslanců CSU a FDP, vládních stran, kteří mají v bavorském zemském sněmu dohromady celkem 108 křesel.
- 26.10. Po více než čtyřech desetiletích vznikla v Bavorsku koaliční vláda CSU a liberální FDP, která je důsledkem ztráty většiny Křesťansko-sociální unie (CSU) v bavorském zemském sněmu. Vítězství je to zejména pro FDP, která po 14 letech absence v bavorském parlamentu rovnou zasedne ve vládních lavicích.
- 25.10. Spolkový ministr zemědělství Horst Seehofer byl zvolen novým předsedou bavorské Křesťansko sociální unie (CSU) poté, co po blamáži CSU ve volbách do zemského sněmu na své funkce rezignovali dosavadní předseda strany Erwin Huber i ministerský předseda Günther Beckstein (oba CSU).

Horst Seehofer

DPA, www.spiegel.de

- 20.1. Při útoku sebevražděného atentátníka nedaleko afghánského města Kundus zahynuli dva vojáci německého bundeswehru.
- 18.10. Novým předsedou německé sociální demokracie (SPD) byl zvolen 85 procenty hlasů delegátů stranického sjezdu 68letý Franz Müntefering, který ve funkci vystřídal odstoupivšího

Zahraníční komise Plzeňského kraje při PKVV ČSSD Info Sheet 10/2008

Kurta Becka. S více než 95 procenty hlasů delegátů byl zároveň na sjezdu zvolen kandidátem na německého kancléře spolkový ministr zahraničních věcí Franz Walter Steinmeier.

Franz Müntefering a Franz Walter Steinmeier AP, www.spiegel.de

- 7.10. Spolkový kabinet schválil rozšíření mandátu v Afghánistánu o dalších tisíc vojáků na celkových 4500.

Rakousko

- 23.10. Novým nástupcem Jörga Haidera v čele pravicové populistické strany Sdružení za budoucnost Rakouska (BZÖ) se stal Josef Bucher, který dostal přednost před Stefanem Petznerem, který byl Haiderovým nejlížeším spolupracovníkem a tiskovým mluvčím. Ten se veřejně přiznal k tomu, že před Haiderovou smrtí spolu udržovali intimní vztah.
- 18.10. Pravicový populistický politik Jörg Haider, dlouholetý šéf Svobodné strany Rakouska (svobodní FPÖ), později předseda Svazu pro budoucnost Rakouska (BZÖ) a korutanský hejtman, zahynul při automobilové nehodě. V době nehody měl v krvi téměř dvě promile alkoholu. Na pohřeb se s 58letým politikem přišlo rozloučit třicet tisíc Rakušanů.

Jörg Haider www.toktali.com

- 8.10. Rakouský prezident Heinz Fischer pověřil předsedu sociálních demokratů Wenera Feymanna (SPÖ) sestavením nové vlády. SPÖ se jako vítěz voleb pokusí o obnovení vlády velké koalice s lidovci (ÖVP). Stejná vláda velké koalice však před vyhlášením předčasných voleb pod vedením kancléře Alfreda Gusenbauera nevydržela fungovat déle než půl roku.

Jižní Evropa (Sandra Marešová)

Španělsko

- 16.10. Nejvyšší vyšetřující soudce *Baltasar Garzon* chce otevřít jedno z nejpálčivějších témat, která španělská společnost zaznamenala. Rozhodl se rozšířit vyšetřování občanské války v 30. letech a následné diktatury generála *Franca*. Rozhodnutí španělského soudce zřejmě vyvolá diskuse ve společnosti i mezi politiky.
- 24.10. Tisíce vlastníků nemovitostí u španělských mořských břehů se obávají o své domy. Úřady ve Španělsku začaly v poslední době se zestátnováním nemovitostí, jež leží v bezprostřední blízkosti břehu. Jak píše madridský list *El País*, opírají se o zákon z roku 1988 na ochranu pobřeží, který je nyní v zesílené míře využíván.

Itálie

- 6.10. V Itálii se objevila iniciativa, jejíž cílem je dosáhnout změny pohledu na obce postavené či rekonstruované za fašistické vlády *Benita Mussoliniho*. Je dílem starostů a radních pro kulturu patnácti měst, kteří uzavřeli koncem září dohodu v tomto smyslu v Latině, jíž se iniciativa také týká.
- 15.10. *Roberto Saviano*, který se stal ikonou boje proti mafii svou knihou *Gomorra*, oznámil, že má v úmyslu opustit Itálii. Saviano, jemuž vyhrožuje znovu neapolská mafie smrtí, se tak stává prvním italským spisovatelem, který se kvůli mafii rozhodl k odchodu z vlasti. Informoval o tom italský deník *La Repubblica*.
- 29.10. V Itálii byla dnes definitivně schválena kontroverzní reforma školství, která především přináší značné finanční škrtky, zavádí systém jednoho učitele a zkracuje dobu vyučování. Proti reformě se ve čtvrtek uskuteční ve většině italských státních škol generální stávkou.

Země Visegrádu (Jiří Novotný)

Slovensko

- **13. 10.:** Premiér Robert Fico v Bělehradě zopakoval, že nevidí žádný důvod pro to, aby jeho země uznala nezávislost Kosova. Slovenský premiér je přesvědčen o tom, že osamostatnění jihosrbské provincie bylo v rozporu s mezinárodním právem, a věří, že Mezinárodní soud v Haagu potvrdí nelegálnost uznání Kosova. Naopak uvedl, že jeho vláda bude podporovat brzké začlenění Srbska do Evropské unie.
- **18. 10.:** Vladimír Mečiar oznámil na mimořádném sjezdu vládní Lidové strany - Hnutí za demokratické Slovensko, že nebude kandidovat na post prezidenta země a podpoří nezávislého kandidáta, jehož jméno oznámí na konci listopadu.
- **23.-24. 10.:** Zemi navštívila britská královna Alžběta II. spolu s manželem princem Phillipem. Jejich návštěvu vnímali Slováci jako mimořádnou událost. Šlo o první návštěvu britské panovnice na Slovensku, které bylo zároveň jedním z posledních míst EU, které královna navštívila. S královským párem se v Bratislavě setkal i prezident Ivan Gašparovič. Dvoudenní návštěva poté vyvrcholila ve Vysokých Tatrách.
- I na Slovensko dorazila finanční krize a lidé vybírají miliardy z fondů. Klienti bank, kteří mají peníze uložené ve fondech, začali ve velkém peníze vybírat nebo přesouvat na výnosnější účty. Podle ekonomů vybrali Slováci za poslední dny z podílových fondů téměř sedm miliard korun. A další vlnu výběrů očekávají především důchodcovské správcovské společnosti.

Maďarsko

- Maďarsko je ze všech zemí EU nejbližší finančnímu kolapsu, který nyní prožívá Island. Důvodem nejsou jen špatné investice bank, ale i vysoké zadlužení, velmi špatný stav státních financí a úvěry firem i soukromníků v eurech a švýcarských francích. Vedle půjčky Evropské centrální banky ve výši čtyř miliard eur, která pomohla zabránit pádu forintu, chce premiér Ferenc Gyurcsány přijmout úsporný plán, který získá peníze do rozpočtu a sníží státní výdaje.

Zahraníční komise Plzeňského kraje při PKVV ČSSD Info Sheet 10/2008

Pro jeho prosazení však menšinová socialistická vláda hlasy opozice, které měl zajistit Národní summit, svolaný premiérem. Dohodu však nepřinesl.

- **21. 10.:** Forint se propadl, centrální banka proto prudce zvedla úroky. Forint velmi oslabil vůči všem světovým měnám kvůli obavám, že tamní hospodářství těžce ustojí vysoké zadlužení státu a obyvatel během finanční krize.
- Maďarsko přijímá půjčku mezinárodních institucí, celkem za 25,1 miliardy USD (475 mld. korun), z toho 6,5 mld. eur od EU, 10 mld. USD od MMF a zbytek od SB. Výše půjčky spolu s maďarskými devizovými rezervami pokryje krátkodobý zahraniční dluh země.

Polsko

- **2. 10.:** Před soudem se znovu hájil bývalý polský prezident Wojciech Jaruzelski. Za vyhlášení výjimečného stavu v roce 1981, jehož cílem bylo hlavně potlačení opozičního hnutí Solidarity, mu hrozí až deset let vězení. Hájí se tím, že to byla jediná možnost, jak zabránit hrozící intervenci SSSR.
- **7. 10.:** Prezident Kaczynski ohlásil prostřednictvím svého mluvčího návrh na referendum. Polská vláda se pře s prezidentem o privatizaci nemocnic. Polskému prezidentovi Lechovi Kaczynskému se nelíbí snahy liberální polské vlády o privatizaci nemocnic. Kaczynski soudí, že o privatizaci by měli rozhodnout voliči v referendu, premiér Donald Tusk s ním pochopitelně nesouhlasí. Podle Tuska nemá referendum v parlamentu šanci na přijetí. Rozdílný názor má prezident i na současnou ekonomickou krizi. Narozdíl od vlády varuje Poláky před následky ekonomické krize, vláda v tomto ohledu zůstává poměrně klidná.
- Polsko chce zablokovat klimatický balík EU, který schválil výbor pro životní prostředí EP. Podle něj si budou muset elektrárenské společnosti od roku 2013 kupovat emisní povolenky, které jim dovolují vypouštět určité množství oxidu uhličitého. Polská výroba elektřiny je z 90 % závislá na uhlí a v kupování povolenek vidí nebezpečí vysokých cen energií a zpomalení ekonomiky včetně průmyslu. Společný postup dohodlo Polsko již s Maďarskem, Slovenskem, Rumunskem, Bulharskem a nejnověji i s Řeckem, ke kritice se připojila i Itálie.
- **29. 10.:** Polsko začalo uvažovat o státní půjčce. Podle zprávy analytiků JP Morgan nemá země dost devizových rezerv na úhradu svého krátkodobého zahraničního dluhu. V kombinaci s oslabujícím zlotým (pokles k dolaru o 30 % v průběhu října) jde o vražednou kombinaci. Polsko by mohlo další zemí, která se obrátí na MMF. Poláci se v minulých dnech vrhli na své úspory v bankách, a představitelé země je proto ujistili, že jsou polská ekonomika i banky v dobré kondici.

Pobaltské země (Michal Trojan)

- 8.10.2008: Pobaltské státy se rozhodly nepodpořit akci OSN zaměřenou proti pirátům v pobřežních vodách Somálska. Výjimkou je pouze finanční podpora ze strany Estonska. Mluvčí lotyšského ministerstva obrany Arturs Graudins to odůvodnil tím, že EU se doposud nedohodla v této otázce na jednotném postupu.
- 10.10.2008: Estonský ministr školství Tonis Lukas při rozhovoru pro televizní kanál ETV prohlásil, že estonský vzdělávací systém by měl do budoucna fungovat pouze v estonštině. To by mimo jiné znamenalo zákaz ruskojazyčné výuky na některých estonských školách. Toto prohlášení vyvolalo četné kritické reakce.
- 15.10.2008: V prvním kole voleb do Litevského parlamentu zvítězili středo-pravicoví konzervativci. Z voleb vyšla jako nejsilnější strana Domovská unie – Litevští křesťanští demokraté a na druhém místě se umístila nově založená strana Národního vzkříšení vedená populistou Arunasem Valinskasem. Výsledky voleb naznačují konec éry středo-levicové vlády, jejímž základním kamenem byla až doposud Sociálně demokratická strana. Horkou kandidátkou na post nového premiéra je členka Evropské komise Dalia Grybauskaitė

Zahraníční komise Plzeňského kraje při PKVV ČSSD Info Sheet 10/2008

- 17.10.2008: Americký prezident George W. Bush oznámil zrušení vízové povinnosti pro občany všech pobaltských států. Tento akt by měl nabýt účinnosti během listopadu 2008. Většina významných osobností pobaltského politického života vnímá tento krok jako gesto důvěry ze strany USA.
- 27.10.2008: Po skončení voleb do litevského parlamentu se představitelé středo-pravicových stran se dohodli na sestavení vládní koalice. Koaliční dohodu podepsali představitelé Domovské unie – Litevských křesťanských demokratů, Národního vzkříšení, Liberálního hnutí a Liberálně-centristická unie. V litevském 141 členném parlamentu disponuje tato většinou 79 hlasů.

Evropská unie (Katka Svíčková)

- 1.10. 2008 – Pozorovatelská mise EU v Gruzii oficiálně zahájila působení v nárazníkových pásmech kolem separatistických provincií Jižní Osetie a Abcházie. Jejich 200 neozbrojených členů má dohlížet na stahování ruských sil z nárazníkových pásem kolem hranic provincií Jižní Osetie a Abcházie (do 10.10.). Členové mise pocházejí z 22 členských států a jsou mezi nimi jak francouzští a italské policisté tak i experti na lidská práva a právní otázky.
- 1.– 2. 10. 2008 – Na neformálním jednání ve francouzském městě Deauville se ministři obrany členských států EU shodli na ukončení vojenské mise v Bosně a Hercegovině a její přeměně na misi civilní. EU má nyní v Bosně a Hercegovině 2 500 vojáků. V Deauville se ministři vyslovili pro rozšíření spolupráce při evakuaci evropských občanů po celém světě a také pro konsolidaci vojenských prostředků sloužících k monitorování přímořských území. Belgie, Kypr, Francie, Německo, Lotyšsko, Nizozemsko, Španělsko a Švédsko dále projeví ochotu podílet se na námořní operaci proti pirátům ohrožujícím plavbu podél somálského pobřeží.
6. 10. 2008 - Předseda Evropské komise José Manuel Barroso přivítal jmenování baronky Catherine Ashton z Uphollandu, jejíž nominaci na post komisaře pro obchod oznámila britská vláda poté, co z něj v pátek překvapivě rezignoval Peter Mandelson. Důvodem Mandelsonovy nečekané rezignace je obměna britského vládního kabinetu. Catherine Ashton z Uphollandu, dosud zastávala funkci předsedkyně Sněmovny lordů.
- 8.10. 2008 - Ministři financí eurozóny se shodli na pravidlech, která určují, jak by země měly postupovat při poskytování pomoci bankovnímu sektoru. Konkrétní doporučení, která umožní rychle posoudit, zda je státní pomoc v podobě rekapitalizace nebo záruk v souladu s evropskými pravidly pro poskytování státní pomoci, dostala za úkol v dohledné době vypracovat Komise. Pomoc by měla zahrnovat záruky soukromých vkladů, které byly zvýšeny z 25.000 eur na 50.000 eur. Sedmadvacítka ministrů členských zemí se dále shodla na tom, že nenechají padnout žádnou banku, která je dostatečně velká na to, aby způsobila kolaps celého evropského finančního systému. Navzdory silícímu volání po konkrétní celoevropské iniciativě zůstává břemeno odpovědnosti na jednotlivých členských zemích. Ministři se shodli pouze na sedmi společných principech, kterými by se jednotlivé národní iniciativy měly řídit. Požadují, aby intervence byly provedené včas a měly dočasný charakter, aby byly posouzeny zájmy akcionářů a daňových poplatníků, aby vlády po intervencích měly svůj vliv na management bank a mohly rozhodovat o odměnách manažerů, a aby dané opatření nemělo negativní vliv na okolí včetně konkurentů.
- 15.10. 2008 – Evropské lídři ze zemí eurozóny a Velké Británie se shodli na několika nových opatřeních pro překonání finanční krize: poskytování záruk pro nové bankovní půjčky, dalších kapitálových „injekcí“ evropským bankám, zvýšení likvidity mezibankovního trhu a na změně účetních pravidel směrem k větší průhlednosti. Komise se navíc o víkendu zavázala, že bude pružněji reagovat při schvalování státní pomoci jednotlivým bankám. Souhlasila, že bude žádosti posuzovat ve lhůtě 24 hodin a kladně vyhoví všem odůvodněným návrhům, které nebudou diskriminovat některé subjekty na trhu, jako se např. stalo v případě Irska, kdy byly poškozeny britské banky. Různé evropské státy už investovaly nebo přislíbily investovat do svých bankovních systémů v různých formách (nejčastěji půjčky) asi 2,2 bilionu euro.

Rusko a země bývalého SSSR (Vladimír Naxera)

Ruská federace

- 1.10.2008 – Ruský nejvyšší soud rehabilitoval posledního ruského cara Mikuláše II. a jeho rodinu a označil je za oběť politických represí.
- 1.10.2008 – Somálsko požádalo Rusko, aby zasáhlo proti pirátům, kteří obsadili ukrajinskou nákladní loď, ta vezla několik desítek tanků, minomety, odpalovací rampy a další zbraně.
- 2.10.2008 – po setkání s kancléřkou A. Merkelovou prohlásil D. Medvěděv, že ekonomická převaha USA je minulostí a svět potřebuje spravedlivější finanční systém. Několik dní před tím obvinil Vladimir Putin Spojené státy, že zatáhly svět do ekonomické krize.
- 7.10.2008 – Rusko slíbilo Islandu, jehož bankovní sektor se začal hroutit v důsledku světové finanční krize, úvěr ve výši přibližně 4 miliard eur.
- 11.10.2008 – Z jaderné ponorky Tula v Barentsově moři byla odpálena cvičná balistická střela Siněva, která dopadla v rovníkové části Tichého oceánu.
- Světová finanční krize se výrazně dotkla nejbohatšího muže Ruska, oligarchy Olega Děripaska. Ten je spolumasajitelem největšího světového výrobce hliníku, firmy Nornikel. její cena v důsledku krize klesla již víc než o třetinu. Děripaska byl již nucen prodat své podíly v dalších firmách po celém světě.
- 21.10.2008 – Ruský ministr zahraničí Sergej Lavrov zopakoval požadavek, aby na americké raketové základně v ČR byli stále přítomní ruští pozorovatelé.
- Evropský soudní dvůr pro lidská práva požádal Rusko o vyjasnění katyňského masakru. Žalobu na Rusko podali dva potomci zavražděných vojáků.
- 31.10.2008 – Libyjský vůdce M. Kaddáfí zahájil třídní oficiální návštěvu Ruska. Hlavním bodem jednání má být nákup ruských zbraní.

Události v dalších zemích regionu

- 1.10.2008 – V Gruzii začalo rozmísťování 200 pozorovatelů EU. V oblastech kolem Jižní Osetie a Abcházie jim Rusko kladlo překážky. Ruští představitelé prohlásili, že pozorovatelé nesmí být ozbrojeni, nesmí zřizovat pozorovatelská stanoviště a nemají povolený vstup do nárazníkových pásem kolem obou separatistických oblastí.
- 8.10.2008 – Ukrajinský prezident rozpustil parlament a vyhlásil předčasné volby, čímž ukončil politickou krizi, kterou zahájila jeho vlastní politická strana, když vystoupila z vládní koalice. 11.10. ovšem soud na žádost premiérky Julie Tymošenkové prezidentský dekret zrušil.
- 8.10.2008 – Rusko začalo stahovat některé své síly z tzv. bezpečnostní oblasti kolem Jižní Osetie.
- 13.10.2008 – EU rozhodla, že dočasně zmírní sankce vůči Bělorusku a umožní vydání víz jeho předákům včetně prezidenta Alexandra Lukašenka.
- 13.10.2008 – Parlament separatistické republiky Jižní Osetie připravil dokument, který požaduje vstup Jižní Osetie do soustátí s Ruskem a Běloruskem.
- 15.10.2008 – Bez výsledku skončila jednání vysokých představitelů Gruzie a Ruska v Ženevě. Rusové odmítli s Gruzínci jednat, nebudou-li přítomni i zástupci Jižní Osetie a Abcházie, které Rusko nedávno uznalo jako samostatné republiky.
- 15.10.2008 – Mezinárodní soudní dvůr nařídil Rusku a Gruzii, aby se vzdaly jakýchkoliv projevů etnické diskriminace na území Abcházie a Jižní Osetie a dalších oblastech Gruzie, ve kterých je přítomná ruská armáda.
- 21.10.2008 – Prezident D. Medvěděv vyzval Arménii, aby s Moskvou koordinovala svoji zahraniční politiku. Stalo se tak na Medvěděvově návštěvě arménské metropole, kde se

Zahraníční komise Plzeňského kraje při PKVV ČSSD Info Sheet 10/2008

účastnil slavnostního otevření náměstí Ruska. Arménský prezident S. Sarkisjana prohlásil, že „rusko-arménské přátelství nikdy neochablo“.

Sarkisjan a Medvěděv

Zdroj: RIA Novosti, Reuters

- 22.10.2008 – Mezinárodní společenství slíbilo Gruzii 3,5 miliardy eur na obnovení země poničené letním ozbrojeným konfliktem s Ruskem.
- 26.10.2008 – Ústředí MMF oznámilo, že Ukrajině poskytne úvěr ve výši přibližně 16,5 miliardy dolarů na zmírnění následků světové krize.

Angloamerika (Tomáš Švarc)

Kanada

- **15.10.-** předčasné volby v Kanadě vyhráli vládnoucí Konzervativci (jejich předsedou je Stephen Harper). Přestože Konzervativci získali oproti minulým volbám o 16 křesel více, většinu v parlamentu stále nemají. K volbám přišlo 59 % voličů a neoficiální výsledky vypadají následovně: Konzervativci si z původních 127 křesel polepšili na 143, Liberálové naopak utrpěli porážku (mají teď 76 křesel oproti původním 95). Quebecký blok posílil o dva poslance z 48 na 50, Nová demokratická strana posílila z 30 na 37 mandátů. Nezávislí mají místo tří pouhé dva poslance a Zelení vyšli z boje naprázdno. Šéf Liberálů Stéphane Dion přiznal porážku, ale odstoupit se nechystá, i když se začínají ozývat hlasy volající po výměně předsedy strany.

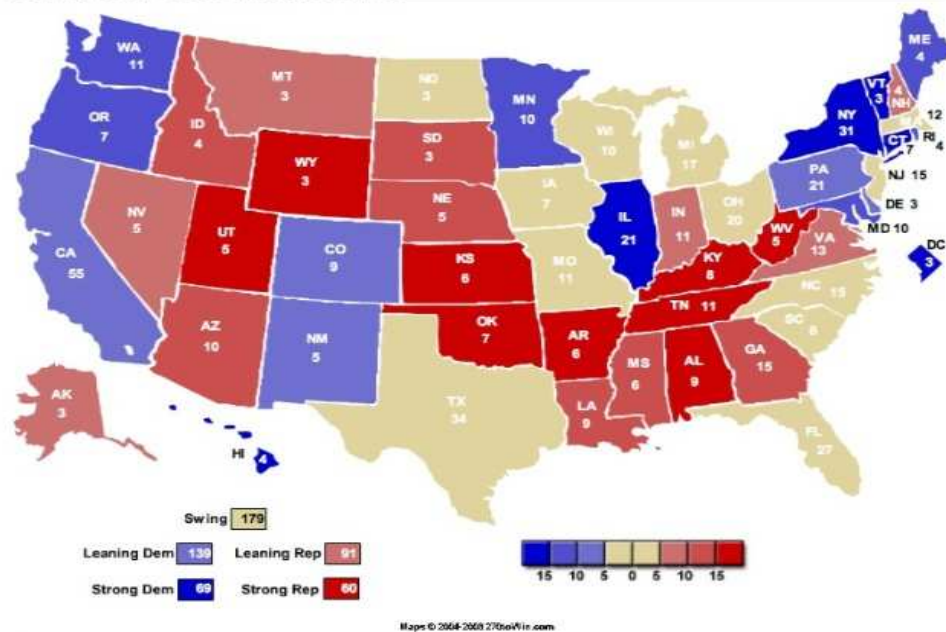
USA

- **13. 10.-** poražená soupeřka o post demokratického kandidáta na prezidenta, senátorka Hillary Clintonová a její manžel, bývalý prezident USA Bill Clinton poprvé společně vystoupili, aby podpořili Baracka Obamu.
- **20. 10.-** demokratický kandidát na prezidenta Barack Obama uvedl, že Colin Powell (bývalý diplomat vyjádřil svou podporu demokratickému kandidátovi) by se v případě jeho vítězství mohl stát vysoce postaveným vládním poradcem.
- **24. 10.-** podle průzkumu New York Times a CBS chce Obamovi dá hlas 52 procent respondentů, zatímco McCaina míní podpořit jen 39 procent.

Zahraníční komise Plzeňského kraje při PKVV ČSSD Info Sheet 10/2008

John McCain vs. Barack Obama

2008 Presidential Election Polling Data

Střední Amerika a karibská oblast (Tomáš Machka)

Mexiko

- 5.-6. 10.08 - se v Mexico City uskutečnilo šesté zasedání společného výboru Evropská unie - Mexiko. Jednalo se o usnadnění realizace Smlouvy o volném obchodu mezi Mexikem a EU.
- 11.10.08 - Mexickou část Kalifornského poloostrova zasáhl hurikán Norbert. Nad Kalifornským zálivem hrozilo, že znovu nabere sílu, při přechodu na kontinentální Mexiko ale ještě více oslabil. Jihozápadní pobřeží země také v sobotu zasáhla tropická bouře Odile, která způsobila v Acapulku ve státě Guerrero rozsáhlé záplavy. Norbert zasáhl mexickou pevninu okolo 06:00 SELČ asi 35 kilometrů na jihovýchod od města Huatabampo ležícího na pobřeží Kalifornského zálivu. Maximální rychlost větru dosahovala 140 kilometrů za hodinu. Od té doby se Norbertova síla ještě snížila na 120 kilometrů v hodině a očekává se, že dále výrazně zeslábně, až se přiblíží k horským oblastem.

Kuba

- 17.10.2008 - Kubánská státní petrolejářská společnost Cubapetroleo oznámila, že země u svých břehů má obří zásoby ropy, a to až 20 miliard barelů. To je dvakrát víc, než se odhadovalo. Takové zásoby by Kubu vynesly mezi dvacet největších ropných producentů světa.
- 24.10.08 - Evropská unie a Kuba formálně obnovily vzájemné vztahy. Po pěti letech se sešli zástupci obou stran a podepsali dohodu o spolupráci a nezasahování do vnitřních politických záležitostí Kuby. Kuba by měla nyní od unie obdržet 2 miliony eur na humanitární pomoc oblastem zasaženým hurikány.

Ostatní země regionu

- 6.10.08 - Ostrovní stát Haiti v Karibiku, se stále vyrovnává s následky série ničivých hurikánů. Celkem si hurikány Fay, Gustav a Ike vyžádaly na 800 obětí. Mnohonásobně více lidí skončilo bez střechy nad hlavou a asi 800 tisíc lidí nemá zabezpečený přísun jídla. Humanitární a potravinovou pomoc, kterou v minulých týdnech do oblasti vyslaly mezinárodní organizace, ale z velké části rozkradli zloději.

Zahraníční komise Plzeňského kraje při PKVV ČSSD Info Sheet 10/2008

- 15.10.08 V karibském moři jihozápadně od Portorika vznikl z bouře Omar hurikán dosahuje rychlosti až 120 km/h
- 16.10.08 Hurikán Omar se změnil na hurikán třetí kategorie na Saffirově-Simpsonově stupnici (z 5 možných) a dosahuje 185 km/h. Blíží se na americké a britské Panenské ostrovy. Na ostrově St. Croix láme stromy a potápí lodě v přístavu.
- 17.10.08 Hurikán Omar nezasáhl svou cestou přes Karibik žádnou obydlenu oblast a začal zeslabovat

Jižní Amerika (Arnošt Lindenberg)

- Chávez chce stavět jaderný reaktor - na konci minulého měsíce se venezuelský prezident H. Chávez ve svém projevu přiznal, že by rád začal s využíváním jaderné technologie. Podle jeho slov by šlo pouze o využití například v lékařství nebo energetice. Zahraníční pozorovatelé jsou toho názoru, že je to jeden z dalších kroků, k utužení vzájemných vztahů mezi Caracasem a Moskvou, která Venezuele již nabídla pomoc v jaderné otázce.
- Humanitární krize v Kolumbii – neustále narůstající počty uprchlíků v Kolumbii, už se svým rozsahem řadí na druhé místo za africký Súdán. Příčinou. Podle vládních údajů je v Kolumbii 2,6 milionu uprchlíků. Jiné zdroje upozorňují na to, že jejich skutečný počet může dosahovat až 4 milionů. Příčinou je především obnovená činnost některých polovojenských skupin, a to navzdory tomu, že před dvěma lety vláda uzavřela dohodu o demobilizaci s hlavní zastřešující organizací paramilitares - Kolumbijskými sebeobranými oddíly (AUC).
- Střety mezi indiány a kolumbijskou policií – tyto střety na jihozápadě Kolumbie zapříčinily již nejméně dva mrtvé a stovku zraněných. Kolumbijské indiány si stěžují na to, že jim farmáři zabírají jejich půdu a dále jim vadí připravovaná dohoda o volném obchodu s USA, která podle jejich názoru nadále stíží jejich již tak složitou situaci.
- V Kolumbii se povedlo rozbít drogový gang napojený na Hizballáh – v mezinárodní spolupráci se podařilo kolumbijským úřadům rozbít drogový gang, s největší pravděpodobností napojený přímo na libanonský Hizballáh. Washington často poukazuje na to, že Íránem podporovaný Hizballáh a další islámské skupiny, jež považuje za teroristické organizace, jsou aktivní v arabských komunitách v latinskoamerických zemích, jako je Brazílie nebo Venezuela.

Afrika (Martin Moláček)

- **1.11. 08 Zambie, Lusaka.** Rupiah Banda zvítězil v nedělních prezidentských volbách v Zambii. Opozice chce výsledky přímé volby zpochybnit, píše agentura Reuters. Vítězství Bandy, pokud ho obhájí před soudem, přivítají především zahraniční investoři, kteří si pochvalují konzervativní fiskální politiku jeho vlády. Zambijská ekonomika od roku 2002 rostla ročně v průměru o 5 procent díky rozvoji důlní těžby. Prezidentskou kampaň vedl Banda jako dědic posledního prezidenta Levy Mwanawasy, který zemřel v srpnu, a sliboval dramatické politické změny.
- **1.11. 08 Kongo, Goma.** Humanitární situace na východě Demokratické republiky Kongo (dříve Zair) se po vypuknutí nových bojů částečně stabilizovala. Na úteku jsou však stále desetitisíce lidí. Červený kříž označil současné dění za humanitární katastrofu. Částečnou stabilizaci humanitární krize umožnil vznik příměří a vytvoření "humanitárního koridoru" na území ovládaném vojsky rebelujícího generála Laurenta Nkundy. Do oblasti v sobotu přijeli vyjednat mír ministři zahraničních věcí Francie a Velké Británie Bernard Kouchner a David Miliband. Ti se v sobotu setkali v hlavním městě Kinshase ležícím na západě země s prezidentem Josephem Kabilou. V neděli se pak mají sejit s prezidentem sousední Rwandy Paulem Kagamem. Ačkoli Kabila Rwandu obvinil z podpory rebelů, oba prezidenti již avizovali svolání regionálního summitu k řešení konfliktu. Kouchner a Miliband volají po naplnění mírových dohod z roku 1993, ukončení bojů a odzbrojení. Podle informací OSN

Zahraníční komise Plzeňského kraje při PKVV ČSSD Info Sheet 10/2008

byly vypleněny uprchlické tábory, kde se skrývalo 50 tisíc lidí. Lidé byli vyhnáni, poté docházelo k rabování a vypalování táborů. Bezpečnostní situace v oblasti dále eskaluje.

- **17. 10. 08 New York, OSN.** Nejchudší kontinent se nyní obává dopadů celosvětové finanční krize. Mezinárodní měnový fond (MMF) ale zatím předpokládá, že by Afrika měla i nadále ekonomicky růst. Instituce také uvedla, že předpokládá, že Afrika bude patřit k regionům, které nebudou tolik zasaženy přímými dopady finanční krize. Podle OSN ale krize může vést k tomu, že zdaleka nebude dosaženo takzvaných Rozvojových cílů tisíciletí, které si tato organizace stanovila pro rok 2015. Jejich součástí je mimo jiné pokles chudoby ve světě nebo snížení počtu dětských úmrtí v chudých zemích. OSN se totiž obává, že ekonomicky bohaté západní státy omezí objem rozvojové pomoci chudým zemím.
- **9. 10. 08 Budapešť, NATO.** Severoatlantická aliance se rozhodla chránit nákladní loď dopravující do Somálska humanitární pomoc, a vyšle proto do oblasti několik vojenských lodí. Ministři obrany členských zemí se na tom dohodli na čtvrtčním summitu v Budapešti. Loď by do vod u afrických břehů měly dorazit do konce roku a poté doprovázet loď do strádajícího Somálska.
- **7.10. 08 Somálsko, Mogadišu.** Během ostřelování u jednoho z hlavních trhů v somálské metropoli Mogadišu zemřelo nejméně 17 lidí. Jde o poslední následky bojů mezi islamistickými povstalci a vládními vojsky podporovanými etiopskou armádou, informovaly světové agentury. Boje v Mogadišu trvají řadu dní. Podle odhadů humanitárních organizací po posledních násilnostech uteklo z hlavního města Somálska asi 40 tisíc lidí. Zprávy o dalších bojích v Somálsku přicházejí v době, kdy organizace Human Rights Watch oznámila, že somálská válka je nejopomíjenější světovou krizí současnosti. Podobně se před časem vyjádřila i OSN.

Indický subkontinent (Karel Odvárka)

Indie

- 11.10. Čeští odborníci otevřeli ve vesnici Kargyak v indické části Himálaje ve výšce 4000 metrů n.m. nejvyšší českou školu.
- 21.10. Indie a Pákistán otevřeli v Kašmíru novou přeshraniční obchodní cestu. Tento aknavazuje na mírovou smlouvu z roku 2004.
- 22.10. Indie úspěšně vypustila svou první měsíční sondu.
- 23.10. V Kalkatě zemřel malíř Paritosh Sen, dožil se věku 90 let. Sen byl průkopníkem moderního umění v Indii, byl jedním z nejznámějších indických malířů.

Paritosh Sen (zdroj: <http://www.theaddressindia.com>)

Zahraníční komise Plzeňského kraje při PKVV ČSSD Info Sheet 10/2008

- 23.10. V Kašmíru byl zatčen vůdce Džammské osvobozené fronty Yasin Malik, který volal po bojkotu nadcházejících voleb. Policie pak použila slzný plyn na rozeznání davu demonstrujícího proti zatčení Yasina Malika.
- 24.10. Indický předseda vlády Manmohan Singh přijel na summit ASEM, hlavním tématem je ekonomická krize. Předseda Evropské komise José Manuel Durao Barroso vyjádřil o vzájemné provázanosti evropských a asijských ekonomik. Spolupráce při řešení krize je podle p. Barrosa nutná především s Čínou, Indií a Japonskem.
- 28.10. Dalajlama svolal na listopad zvláštní schůzi k projednání postoje k nezávislosti Tibetu.
- 30.10. 18 výbušnin explodovalo v indickém státě Ásám. Z útoku jsou podezříváni muslimští separatisté, především Národně demokratická fronta Bódská, která bojuje za samostatný stát Bódů, třináctiprocentní menšiny.

Pákistán

- 9.10. Výbuch nálože v Severozápadní pohraniční provincii a v hlavním městě Islámábádu si vyžádal lidské oběti, mezi nimi i děti jedoucí ve školním autobusu. Podezření padá na hnutí Talibán.
- 22.10. Mezinárodní měnový fond sdělil, že Pákistán požádal o finanční pomoc pro překonání své ekonomické krize, ta se prohloubila hlavně po bombových útocích, které odradili mnoho investorů. Tradiční spojenci Pákistánu - Čína a Saudská Arábie však pákistánské požadavky odmítají.
- 23.10. Americké rakety zasáhly budovu náboženské školy v severozápadním Pákistánu. Zabito bylo nejméně osm studentů. Cílem střely mělo být pravděpodobně sídlo známého protalibánského velitele Džaláluddína Hakkáního (en.: Jalaluddin Haqqani). Hakkání byl guvernérem v Afgánistánu v době, kdy bylo hnutí Taliban u moci. Afgánským prezidentem Karzáím mu byl nabídnut post předsedy vlády.

Džaláluddín Hakkání (zdroj: <http://www.afgha.com>)

- 24.10. Pákistán chce vyzbrojit kmeny při své západní hranici pro boj s hnutím Talibán.
- 29.10. Vlády Afghánistánu a Pákistánu se dohodly na vyjednávání s hnutím Talibán.

Jihovýchodní Asie (Daniel Melichar)

Thajsko

- 7. října 2008 - Slzným plynem zakročila thajská policie proti několika tisícovkám opozičních demonstrantů, kteří zablokovali přístupové cesty k parlamentu v hlavním městě Bangkoku. Při policejním zásahu bylo zraněno přes sto lidí. Jeden člověk zemřel při výbuchu nálože v centru města. Protestující chtějí zabránit poslancům ve vstupu do zákonodárského shromáždění a znemožnit premiérovi pronést důležitý projev. Někteří svědkové hlásili z místa i střelbu. Policejní důstojník Vibún Bangtchamaj ale uvedl, že zasahující policisté použili jen slzný plyn.
- Protesty proti thajské vládě opozice zahájila už letos v květnu, kdy usilovala o odstoupení vlády Samaka Suntharavedže, který byl zvolen premiérem v prosinci loňského roku. Suntharavedže PAD vinila, že byl jen loutkou, za jejíž provázky tahal z exilu Šinavatra. Suntharavedže nakonec 9. září zbavil úřadu ústavní soud kvůli střetu zájmů, kterého se ministerský předseda dopustil tím, že v době, kdy už byl ve vládní funkci, vystupoval jako moderátor kuchařského televizního programu.
- 14. října 2008 - Dlouholetý spor mezi Thajskem a Kambodžou ohledně hraniční oblasti kolem chrámu Preah Vihear se vyostřuje. Kambodža pohrozila Thajsku ozbrojeným konfliktem, pokud budou thajští vojáci nadále překračovat společné hranice. Thajská armáda uvedla, že je připravena na válku. Jádrem sporu je oblast džungle o rozloze 4,6 kilometru čtverečního kolem hinduistického chrámu Preah Vihear, na který si dělají nárok obě strany. Území však Mezinárodní soudní dvůr OSN přiřkl v roce 1962 Kambodži. Podle televize BBC se napětí v oblasti zvýšilo letos v červenci, kdy obě strany vyslaly na místo stovky vojáků
- 21. října 2008 - Bývalý thajský premiér Tchaksin Šinavatra byl dnes odsouzen ke dvěma letům vězení. Thajský Nejvyšší soud ho shledal vinným ze střetu zájmů v případě výhodného nákupu exkluzivních pozemků v Bangkoku. Soud expremiéra odsoudil poprvé, ale možná ne naposledy - čelí i dalším obviněním. Šinavatrovu manželku, která pozemky v metropoli Bangkoku v roce 2003 hluboko pod cenou koupila, soudce viny zprostil. Někdejší ministerský předseda si rozsudek osobně nevyslechl, žije totiž v exilu ve Velké Británii. Devítičlenný soud rozhodl poměrem 5:4, že při koupi pozemků došlo ke střetu zájmů, naopak ale zamítl vážnější obvinění Šinavatry ze zneužití pravomoci veřejného činitele v tomtéž případě.

Barma

- 26.10. - Vojenská vláda v Barmě (Myanmě) odstranila zábrany kolem domu opoziční vůdkyně Aun Schan Su Ťij v někdejší hlavním městě Rangúnu. S odvoláním na očitě svědky o tom dnes informoval thajský tisk. Třiašedesátiletá laureátka Nobelovy ceny míru strávila 13 z uplynulých 19 let v domácím vězení. Policisté začali barikády odstraňovat v neděli časně ráno, aby uvolnili ulici, kde stojí dům Su Ťij, pro normální provoz v době mezi šestou hodinou ranní a šestou hodinou večerní, píše *Bangkok Post*. Žádné vysvětlení tohoto kroku úřady nezveřejnily. Rovněž se neobjevily žádné náznaky, že by došlo ke sbližování režimu a opoziční Národní ligy pro demokracii (NLD).
- 26.10 - Tresty vězení od dvou do třinácti let vynesl soud v Barmě nad šesti příslušníky místní opozice, kteří byli zatčeni po loňských prodemokratických protestech. Oznamovala to mluvčí opoziční Národní ligy pro demokracii (NLD). Členové NLD byli soudem shledáni vinnými z podněcování veřejných nepokojů a rozdmýchávání nenávisti.

Dálný Východ (David Zrostlík)

Čína

- 1.10. Peking se v mírnější podobě chystá zavést omezení automobilové dopravy, která platila během olympijských her. Drastické omezení počtu automobilů v ulicích čínského hlavního města zlepšilo ovzduší a lidé je přivítali.

Zahraníční komise Plzeňského kraje při PKVV ČSSD Info Sheet 10/2008

- 10.10. Sloveňští inspektoři objevili další čtyři druhy výrobků s nadměrným množstvím nebezpečného melaminu, kterým se v Číně přiotrávily tisíce dětí. Výrobky inspektoři zachytili v celních skladech, na pulty obchodů se nedostaly.
- 14.10. Rusko na základě dohody z roku 2004 předalo Číně ostrov Tabarov a polovinu ostrova Bolšoj Ussurijskij na řece Amur. Po více než čtyřicetiletých sporech je tak konečně určena rusko-čínská hranice po celé své délce.
- 15.10. Čína uzavřela tři továrny na vanad fungující bez licence poté, co kvůli jejich provozu onemocnělo 1000 lidí kožními chorobami. Továrny v provincii Che-pej byly uzavřeny už v roce 2006, ale majitelé ve výrobě pokračovali.
- 15.10. Čína nařídila stáhnout z prodejen všechny mléčné produkty vyrobené před 14. zářím a podrobit je testům, jestli neobsahují průmyslovou látku melamin. Její přítomnost v mléce způsobila smrt čtyř dětí.
- 17.10. V Číně dnes vypršela doba, po kterou měli zahraniční novináři od čínských úřadů povoleno svobodně informovat o dění v zemi. Čínská vláda vypršení lhůty nijak nekomentovala, takže není jasné, jak se situace bude vyvíjet dál.
- 20.10. Hospodářský růst Číny již třetí čtvrtletí v řadě klesá, od července do září rostla čínská ekonomika o 9 procent v porovnání s 10,1 procentním tempem v předchozím čtvrtletí. Mezi odborníky panují obavy z možné recese.
- 23.10. Čína a Polsko, dvě země výrazně závislé na spotřebě uhlí, by mohly spolupracovat při vyjednáváních o globálním klimatu, aby snahy omezit ve světě emise oxidu uhličitého neublížily jejich ekonomikám. Při návštěvě Číny to řekl polský premiér Tusk.
- 25.10. V pátek v Číně zemřel jeden z komunistických generálů a veterán Dlouhého pochodu Siao Kche. Bylo mu 102 let. Oznámily to čínské státní sdělovací prostředky.
- 25.10. Čínské úřady demonstrativně spálily přes 32 000 tun mléčných a potravinářských výrobků obsahujících suroviny kontaminované melaminem, a to ve snaze udělat tak mediální tečku za aférou se zdravím škodlivým kojeneckým mlékem.
- 29.10. Čína poprvé přiznala, že vypouští do atmosféry stejné množství skleníkových plynů jako doposud největší světový znečišťovatel ovzduší USA. Peking za posledních 14 let žádné údaje o exhalacích plynů nezveřejnil.

Japonsko

- 17.10. Rakousko, Turecko, Japonsko, Uganda a Mexiko se staly novými nestálými členy Rady bezpečnosti OSN. Oznámily to tiskové agentury.

Severní Korea

- 8.10. Severní Korea odpálila dvě rakety středního doletu do Žlutého moře. Akce byla součástí běžného vojenského cvičení, ale patrně zvýší napětí v době, kdy se světové velmoci snaží komunistickou KLRD přimět, aby se řídila dohodou o zastavení jaderného programu.
- 9.10. Severní Korea rozmístila na svém západním pobřeží více než desítku raket a zdá se, že je hodlá v nejbližší době odpálit. S odvoláním na zdroje jihokorejské špionážní služby to napsal list Čoson Ilbo.
- 9.10. Severní Korea zakázala inspektorům Mezinárodní agentury pro atomovou energii (MAAE) přístup do svého jaderného komplexu v Jongbjonu.
- 11.10. Spojené státy dnes vyřadily Severní Koreu ze svého seznamu zemí podporujících terorismus. Učinily tak poté, co Severní Korea přistoupila na všechny požadavky týkající se inspekce jejích jaderných zařízení. KLRD tak obnovila možnost vstupu inspektorů OSN do svého jaderného komplexu v Jongbjonu.
- 18.10. Severokorejské diplomaty na zastupitelských úřadech dostali pokyn nevzdalovat se z misí a čekat na mimořádně důležité oznámení, napsal japonský list Jomiuri šimbun. Podle jeho zdrojů by se oznámení mohlo týkat zdraví vůdce Kim Čong-ila. S odvoláním na japonské

Zahraníční komise Plzeňského kraje při PKVV ČSSD Info Sheet 10/2008

ministerstvo obrany napsal japonský deník Sankei šimbun, že nevylučuje, že může jít o oznámení smrti severokorejského vůdce Kim Čong-ila nebo o předání moci.

- 20.10. Severokorejské představitelé odmítají zprávy o údajných zdravotních potížích vůdce KLDK Kim Čong-ila, který se od poloviny srpna neobjevil na veřejnosti.

Austrálie a Oceánie (Jan Opl)

- **9. 10.** Nový vízový program eVisitor spustí na webu koncem října australské úřady. Tento program má sjednotit podmínky udělení víz pro všechny státy Evropské unie. Tyto podmínky byly doposud přísnější k novým členským státům. Podání žádosti bude pro všechny občany EU bezplatné, držitel víza může na australské půdě zůstat 90 dní či může během jednoho roku přijet opakovaně. Australská vláda chce tímto krokem zlepšit obchodní vztahy s evropskou sedmadvacítkou a podpořit cestovní ruch.
- **12. 10.** Austrálie zareagovala na světovou finanční krizi zárukou všech domácích bankovních vkladů a to po dobu tří let až do výše 700 miliard australských dolarů (8,5 bilionu Kč). Krátce poté stejný krok učinila i novozélandská premiérka Helen Clarková. Australský premiér Kevin Rudd však novináře ujistil, že australský bankovní systém je i přes probíhající světovou krizi ve skvělé formě a tento krok má pouze poskytnout australským bankám stejné podmínky jaké mají banky britské či německé, kde rovněž stát ručí střadatelům za jejich vklady.

Radarová a Raketová základna NATO (Arnošt Lindenberg)

- Bush podepsal rozpočet pro rok 2009, zahrnuje i radar v ČR - Na výdaje ministerstva obrany Spojené státy věnují rekordních 488 miliard dolarů. Na výstavbu evropské části protiraketového systému je ve vojenském rozpočtu vyčleněno 465,8 milionu dolarů, což je o 246,3 milionu méně, než požadovala vláda. Při projednávání návrhu rozpočtu ve výborech přitom doporučovali kongresmani rozsáhlejší škrty až o 370 milionů dolarů.
- Česko v pátek (31.10.) podepsalo s USA rámcovou dohodu o spolupráci v protiraketové obraně – podpisem ji stvrdili Henry Obering a první náměstek ministryně obrany Martin Barták. Tato smlouva má umožnit budoucí česko-americkou spolupráci v protiraketové obraně a plynou z ní i další výhody pro českou stranu, mimo jiné i spolupráce na poli vědy.
- Hlasování Parlamentu ČR o radarové základně – Poslanecká sněmovna své hlasování o americkém radaru ve středu 29.10. odložila a Senát se na svém zasedání rozhodl, že o této problematice bude jednat až v novém povolebním složení, pravděpodobně tak tedy učiní až v prosinci.